

TOELICHTING
BIJ HET BESTEMMINGSPLAN
LANDELIJK GEBIED DRONTEN

juli 1971

I. Algemeen

I. 1. Inleiding

Het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Dronten" omvat het gehele grondgebied van de gemeente Dronten met uitzondering van de bestaande dorpskernen met toekomstige uitbreidingen, waarvan de bestemming middels andere bestemmingsplannen is geregeld.

I. 2. Bedoeling van het plan

Het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Dronten" is opgesteld om het gemeentebestuur van Dronten een instrument ter beschikking te stellen dat het hem mogelijk maakt de ontwikkelingen in het landelijk gebied van de gemeente te begeleiden op een wijze die de Wet op de Ruimtelijke Ordening voorschrijft.

Het plan vormt een wettelijke basis voor een deel van het dagelijkse werk van het gemeentebestuur in verband met het landelijk gebied. Daar de Wet op de Ruimtelijke Ordening de gemeenten verplicht bestemmingsplannen binnen 10 jaar te herzien zijn in het plan geen bestemmingen opgenomen waarvan de realisatie niet binnen die termijn kan worden verwacht. De onderzoeken die aan het plan ten grondslag liggen zijn vervat in de "Onderzoeknota ten behoeve van de bestemmingsplannen gemeente Dronten".

I. 3. Karakteristiek van het landschap

Omdat bij het bestemmingsplan voor het landelijk gebied landschappelijke overwegingen een belangrijke rol hebben gespeeld bij de situering en de inhoud van de bestemmingen gaat hiernavolgend een landschapsbeschrijving de toelichting op de bestemmingen vooraf.

Het grondgebied van de gemeente Dronten is een nieuw land, dat in zijn landschappelijke structuur het stempel draagt van moderne cultuurmethoden. Het kavelpatroon en het ontsluitingspatroon zijn rechtlijnig en slechts in hoofdlijnen geaccentueerd door verticale elementen, waardoor grote ruimtelijke eenheden het landschap bepalen. Langs Vossemeer, Drontermeer en Veluwemeer liggen bosgebieden die de overgang vormen tussen het agrarisch gebied en de randmeren.

In onderdelen zijn er gebieden met een verschillend karakter en landschapspatroon.

- a. Het gebied tussen IJsselmeerdijk, Ketelmeerdijk en Swiferringweg, de omgeving derhalve van Swifterbant, heeft een naar verhouding kleinere schaal dan het overige grondgebied. Het landschap is hier meer verdicht door plantstroken langs wegen en tochten en door het voorkomen van enige kleinere boscomplexen, gelegen op in de ondergrond voorkomende stroomruggen en stroomgeulen.
- b. Het gebied langs de randmeren. Langs het Ketelmeer en het Vossemeer komen in tegenstelling tot de oostelijk en zuidelijk gelegen meren geen oeverlanden voor. De oeverlanden van Drontermeer en Veluwemeer zijn van grote landschappelijke waarde en vormen met de daarachter gelegen bosgebieden een eenheid.
- c. De kleinschalige fruitteeltgebieden zijn voornamelijk gelegen in de periferie van het dorp Dronten. De verdichting van het landschap naar de kern toe draagt bij tot het woonklimaat van het dorpsgebied.

- d. Het grootschalige agrarische gebied, dat het grootste deel van de oppervlakte van het gemeentelijk grondgebied inneemt, is ruimtelijk ingedeeld door beplantingen die langs de hoofdverbindingswegen liggen. De tussen deze wegen gelegen grote open ruimten hebben door de beplante erven, die gesitueerd zijn aan overigens onbeplante wegen, een zeer bijzonder karakter. Daar vrijwel het gehele grondgebied van de gemeente buiten de bos-, de natuur- en de recreatieterreinen een agrarische bestemming heeft en in pacht of erfpacht is uitgegeven, zullen op korte termijn geen grote veranderingen in het landschap te verwachten zijn.
- De grote schaal van het landschap zal niet moeten worden aangetaast en eveneens is het handhaven van de erfbeplantingen uit landschappelijk oogpunt van groot belang. Veranderingen in onderdelen kunnen acceptabel zijn door geconcentreerde uitbreiding van de bebouwing.
- In het gebied rond Swifterbant is een verdere verdichting van het landschap mogelijk door verdergaande beplanting van het stroomgeulengebied.

II. Bestemmingen ten behoeve van agrarische doeleinden

In het gebied van de gemeente Dronten zullen na de voltooiing van de ontginning ca. 640 agrarische bedrijven aanwezig zijn en wel ca. 90 fruitteeltbedrijven en ca. 550 landbouwbedrijven. Deze bedrijven bezitten door de kwaliteit en de verkaveling van de grond en door de bedrijfsgrootte een duidelijke voorsprong op de agrarische bedrijven in overig Nederland. Het is gebleken dat, zowel naar de normen die worden gehanteerd in het Memorandum inzake de hervorming van de landbouwstructuur in de Europese Gemeenschappen als uit bespeurde en geëxtrapoleerde ontwikkelingen in de landbouw in overig Nederland, deze bedrijven in de eerstkomende decennia voldoende economisch perspectief bieden. Structurele veranderingen in de landbouw binnen het gebied van de gemeente Dronten zijn daarom niet te verwachten binnen de periode waarvoor dit bestemmingsplan is bedoeld. De bebouwingsmogelijkheden die dit plan biedt voor het agrarisch gebied van de gemeente kunnen daarom zonder bezwaar beperkt blijven tot bouwpercelen in de directe omgeving van de bestaande bedrijfsbebouwing, dat wil zeggen tot de erven.

De verschillen tussen de onderscheiden bedrijfstvormen zijn in het plan slechts daar tot uitdrukking gebracht waar dit voor het plan relevant is, namelijk door de verschillen in de bestemming van de bouwpercelen. Voor de bouwpercelen zijn bij het plan ruime maten voorgeschreven voor de afstand van de bebouwing tot de perceelsgrenzen, dit in verband met de bestaande of nog aan te leggen erfbeplantingen die van grote landschappelijke waarde zijn. Deze landschappelijke waarde wordt tevens beschermd door bij het plan het verwijderen van houtopstanden te binden aan een vergunning. De bestemming "Agrarische Doeleinden zonder bebouwing" omvat alle gebieden met uitsluitend agrarisch bodemgebruik. Bebouwing is op deze gronden, op een enkele, bedrijfstechnisch noodzakelijke uitzondering na, niet toegestaan.

De bebouwingsklasse I omvat de akkerbouw-, de weide- en de gemengde bedrijven. De bouwpercelen zijn ter plaatse van de bestaande erven gesitueerd.

Aan verlangens ten aanzien van uitbreiding van het te bebouwen oppervlak kan worden tegemoet gekomen door een bij het plan toegelaten uitbreiding van de bouwpercelen aan de van de weg afgekeerde zijde tot een perceelsgrootte die momenteel bij het overgrote deel van de bedrijven nog niet in gebruik is, terwijl zonedig verdere uitbreiding, middels een eenvoudige procedure mogelijk is tot een perceelsgrootte waarvan verwacht wordt, dat hiermede in de toekomstige behoeften van alle bedrijven kan worden voorzien.

Deze methode van erfuitbreiding is uit landschappelijk oogpunt het meest acceptabel en er zijn geen doorslaggevende bedrijfseconomische overwegingen die ertegen pleiten.

Voor de erven van de fruitteeltbedrijven (bebouwing klasse II) zijn dezelfde regelen ten aanzien van de bebouwing voorgeschreven als bij de klasse I, zij het dat voor deze bedrijven met een kleiner oppervlak van het bouwperceel kan worden volstaan.

In het plangebied bevinden zich enige instellingen die mede functioneren door agrarisch bodemgebruik en waarvan vast staat dat in de behoeften ten aanzien van de bebouwing van deze instellingen niet zal worden voorzien door de mogelijkheden die aan de overige landbouwbedrijven worden geboden. Voor de bebouwing van de permanente landbouwmanifestatie Flevohof (bebouwing klasse III), van de Christelijke Hogere Landbouwschool (bebouwing klasse IV), van het proefbedrijf van de Landbouw Hogeschool (bebouwing klasse V) en van het Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen (bebouwing klasse VI) dienden, door de grote verscheidenheid van de gerealiseerde en nog te realiseren gebouwen, aangepaste afzonderlijke bestemmingen in het plan te worden opgenomen.

Aan de westzijde van de gemeente Dronten bevindt zich een gebied waarvan de bestemming tot agrarische doeleinden wel vaststaat maar waarvan de uitgifte nog niet zover is gevorderd dat tot aanwijzing van plaats en omvang van de erven kan worden overgegaan. In verband hiermede is de globale bestemming "Agrarische Doeleinden met bebouwing klasse VII" gelegd op de strook langs de wegen in dit gebied waarbinnen de te bebouwen erven van de bedrijven zich dienen te bevinden. De nadere uitwerking van de bebouwingsvoorschriften is opgedragen aan burgemeester en wethouders.

Tot "Agrarische Doeleinden zonder bebouwing, tevens Recreatie zonder bebouwing" zijn twee gebieden bestemd nabij het Veluwemeer. Zij zijn gelegen in een gebied dat in de toekomst door ontsluiting en inrichting als recreatiegebied van nationaal belang zal fungeren. In verband hiermede biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid deze terreinen naast het agrarische gebruik tevens een, zij het beperkte functie voor de recreatie te geven door het aanleggen en instandhouden van voor dit doel geschikte voorzieningen als paden, bosstroken, speelweiden e.d.

III. Bestemmingen ten behoeve van de recreatie

De bestemmingen in het plangebied ten behoeve van de recreatie zijn, door plaats en inhoud der bestemmingen, een afspiegeling van de gebleken behoefte aan variatie in de recreatiemogelijkheden. Er zijn mogelijkheden geschapen voor watersport en voor oever- en landrecreatie, voor dagen verblijfrecreatie en er zijn zowel stille gebieden als concentratiepunten voor de recreanten voorzien. Uit de ligging van de verschillende voorzieningen blijkt dat in zekere mate een zonering heeft plaatsgevonden onder invloed van de verschillen in geschiktheid voor de recreatie die bepaalde gedeelten van het plangebied vertonen.

Zo heeft het Roggebotse bos, dat voor dagrecreatief gebruik is ingericht, een geheel ander karakter dan het Reve-Abbert bos dat geschikt is om de toekomstige ontwikkeling van de verblijfsrecreatie op te vangen.

De watersportvoorzieningen zijn afgestemd op de mogelijkheden die de verschillende randmeren bieden, waarbij ook met andere waarden dan de recreatie is rekening gehouden (o.a. natuurbescherming en landschap). De bestemming "Watersport I" biedt de mogelijkheid tot het bouwen van aanlegfaciliteiten voor de pleziervaart, waarbij de bebouwingsmogelijkheden vrij beperkt kunnen zijn. De bestemming "Watersport II", die de ontwikkeling van complete jachthavenaccommodatie mogelijk maakt, is gelegd op terreinen aan het Ketelmeer en in en aan het Veluwemeer. Bij de situering van de jachthavens is een relatie met aanwezige of nog te realiseren verblijfsaccommodatie nagestreefd; bij het situeren van de aanlegfaciliteiten is dit minder het geval geweest, al is er wel rekening gehouden met de mogelijkheden die bepaalde plaatsen bieden. Langs het Vossemeer, dat van weinig waarde is voor de watersport maar dat wel van natuurwetenschappelijk belang is, zijn geen watersportvoorzieningen geprojecteerd; de aanleg van voorlanden aan dit meer is niet gewenst. De bestaande voorlanden elders buiten de dijk zijn geheel, dus zowel het eigenlijke (zand) strand als de begroeide voorlanden als "Strand" bestemd voor een dagrecreatie-functie. Alle stranden en voorlanden hebben daartoe een geheel openbaar karakter gekregen, evenals de bosgebieden. Bebouwing anders dan voor sanitaire voorzieningen is hier mogelijk op een aantal plaatsen met de bestemming "Restaurant".

De mogelijkheden voor verblijfsrecreatie zijn alleen gelegen in die strook langs de randmeren die door de nabijheid van bossen, stranden en watersportfaciliteiten hiervoor het meest geschikt is. Gezien de capaciteitsverhoudingen tussen de aanwezige verblijfsrecreatievoorzieningen en de aanwezige dagrecreatievoorzieningen is het zwaartepunt van nieuw aan te leggen voorzieningen vooral bij de verblijfsrecreatie gelegd. Naast de bestaande kampeerterreinen (5 stuks) in de bossen langs de randmeren is verblijfsaccommodatie geprojecteerd bij Ketelhaven, Roggebotsluis en Bremerbergsche Hoek. ("Recreatie met bebouwing I en II"). Een bijzondere vorm is het "Kamphuis" aan de Spijkweg.

In het bestemmingsplan wordt een ontwikkeling van de dagrecreatie in de bossen langs de randmeren versterkt door de bouw van steunpunten (zoals restaurants en kiosken) voor deze recreatie mogelijk te maken. De reeds aangelegde concentratiepunten zoals spartelvijvers en picknickplaatsen zijn in de bestemming "Bos" mede begrepen. De mogelijkheden voor dagrecreatie in het agrarische gebied van de gemeente zijn vergroot en gevarieerd door de geprojecteerde en merendeels al bestaande visplaatsen, picknickplaatsen en dagcampings. Een duidelijke lokale functie hebben de gebieden bestemd voor "Recreatie zonder bebouwing" nabij de kernen Biddinghuizen en Dronten. Deze gebieden zijn, evenals het Wisentbos bij Dronten, bedoeld als uitloopgebieden voor de plaatselijke bevolking.

IV. Bestemmingen ter bescherming van natuurwetenschappelijke waarden

Er zijn in het gebied van de gemeente Dronten twee terreinen gelegen die speciaal zijn ingericht ten behoeve van het natuurbehoud en de natuurstudie.

"Kamperhoek" is een pleisterplaats voor trekvogels, en wel voornamelijk voor kleine zangvogels.

In dit terrein, met plassen van verschillenden diepten, met moerasbos, bos en rietlanden worden echter ook andere vogelsoorten aangetroffen (eenden, steltlopers).

Het oecologisch reservaat aan de Bremerbergdijk biedt de mogelijkheid tot bestudering van de verschillende levensgemeenschappen die in dit gevarieerd gemaakte terrein zijn ontstaan of nog kunnen ontstaan.

De bestemming "Natuurgebied" beschermt deze terreinen tegen verontrusting en beschadiging en veranderingen die het milieu kunnen beïnvloeden.

Enige boscomplexen ten noorden van Swifterbant vallen eveneens onder de bestemming "Natuurgebied". Deze boscomplexen zijn gelegen op oude stroomgeulgebieden en er bestaat daar ter plaatse de mogelijkheid, door de gevarieerde opbouw van de ondergrond van het tot ontwikkeling komen van botanische waardevolle vegetaties.

In verband hiermede zijn recreatieve en andere ontwikkelingen daar niet gewenst.

Het Drontermeer, dat een grote rijkdom aan waterplanten, vissen en vogels herbergt is een ander gebied dat bescherming behoeft. Door de geringe waterdiepte van dit randmeer is een gevarieerde waterplantengroei ontstaan, waarin tevens vele vissen een paaiplaats vinden. Door de rijke visstand is het gebied zomers een broedplaats voor watervogels, terwijl in de winter tienduizenden langstreckende eenden, zwanen en ander waterwild er een pleisterplaats vinden. Om verstoring van de natuurlijke kringloop door verontrusting en vervuiling tegen te gaan is de recreatieve ontwikkeling aan dit randmeer beperkt gehouden.

De bestemming "Natuurgebied tevens Recreatie" op de twee noordelijke eilanden is het gevolg van deze overwegingen.

Van wetenschappelijke waarde zijn ook de verspreid voorkomende prehistorische vindplaatsen, die in het plan een maximale bescherming krijgen en de verspreid liggende scheepswrakken die echter successievelijk worden uitgegraven en waarvoor geen bescherming bij het plan nodig is.

V. Wegen en waterstaatkundige bestemmingen

Op grond van de verkeersverwachtingen voor de komende 10 jaren voor de wegen in het plangebied behoeften slechts enkele te verwachten wijzigingen in het bestaande wegennet in het plan te worden opgenomen. Deze betreffen nieuw aan te leggen of te verbeteren randwegen langs de kerren en een verlenging van de Spijkweg ten westen van de Bremerbergweg. Bij de onderverdeling in primaire, secundaire, tertiaire en overige verharde wegen is de bestaande indeling gevolgd waarbij voor de afstand van de bebouwing tot de weg voor de verschillende wegenklassen minimum maten in het plan zijn vastgelegd. Enige toeristische fietspaden zijn als zodanig in het plan bestemd.

De watergangen en de meren in het plangebied zijn als "Water" bestemd, waarbij de sloten tussen de kavels buiten deze bestemming zijn gehouden. De sluizen, gemalen, dienstwoningen en andere bouwwerken die ten behoeve van de droogmaking en instandhouding van de polder Flevoland zijn aangelegd zijn bestemd als "Waterstaatkundige Doeleinden met Bebouwing", terwijl de overige gebieden voor waterstaatkundige doeleinden, waarop geen bebouwing is gewenst, als "Waterstaatkundige Doeleinden zonder Bebouwing" zijn bestemd.

VI. Verspreide bestemmingen

In het plangebied komen een aantal bestemmingen voor die diverse, niet samenhangende voorzieningen betreffen, die in de loop van de tijd als noodzakelijke voorzieningen voor het gebied van de gemeente zijn ontstaan. Het betreft hier het museum te Ketelhaven, twee gras- en luzerndrogerijen, een vuilnisstortplaats, een benzinstation, laad- en loswalen, een opslagterrein, een kwekerij, een drinkwaterpompstation, een biezenveld, tevens waterzuivering, een drinkwaterkelder en diverse aard-

gastransportleidingen. Deze vormen van grondgebruik zijn in het plan gehandhaafd en nader geregeld.

VII. Waterwingebieden

Binnen het gebied van de gemeente Dronten bevindt zich langs de kust van het Veluwemeer een gebied, waar, door de aanwezigheid van een zgn. eemkleilaag op 15 à 20 m - N.A.P., op grotere diepte winbaar zoet grondwater voorkomt dat als kwelwater afkomstig is van de Veluwe. Tengevolge van de gewijzigde hydrologische situatie door de drooglegging van de Zuidelijke IJsselmeerpolders kan in de toekomst zich de situatie voordoen dat het gebied met winbaar zoet grondwater zich in zuidwestelijke richting uitbreidt. In verband hiermede is vanaf Bremerbergsche Hoek een brede strook langs de randmeerkust tot beschermd waterwingebied geworden.

Voor het gebied nabij de huidige en eventuele toekomstige waterwinplaatsen gelden daarbij stringenter beperkingen, ten aanzien van bebouwing en gebruik dan voor de gebieden op enige afstand daarvan. Deze beperkingen blijken uit het voorschrijven van een vergunning voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden.